

Psychologen en orthopedagogen: aparte beroepen in de wet BIG

Het NIP werkt samen met de NVP aan een nieuwe beroepenstructuur voor de psychologische BIG-beroepen. Die moet klaar zijn in 2025*. De nieuwe structuur heeft gevolgen voor psychologen én orthopedagogen. Althans, voor het deel van onze achterban dat is ondergebracht in de wet BIG. Lees er alles over in ons [NIP-dossier](#) en op www.beroepenstructuur.nl

*** In overleg met VWS is de datum van inwerkingtreding verschoven naar 2026.**

Eén van de onderdelen van de beroepenstructuur is de vorming van een nieuw basisberoep: de gezondheidzorgpsycholoog-generalist. Daarin gaan de beroepen gezondheidzorgpsycholoog en de kinder- en jeugdpsycholoog NIP samen. Uitgangspunt daarbij is dat instroom in de nieuwe opleiding alleen nog mogelijk is vanuit de masteropleiding psychologie. Dat is een verandering ten opzichte van de huidige situatie. Vanaf 1998 was de gezondheidzorgpsycholoog het gezamenlijke BIG-basisberoep voor psychologen en orthopedagogen, en was instroom in de gz-opleiding mogelijk vanuit een masteropleiding psychologie of pedagogiek.

Visie NIP

Het NIP vindt dat psychologen en orthopedagogen, vanuit afzonderlijke (voor)opleidingen en beroepsregistraties in de wet BIG, maar met complementaire kennis en vaardigheden, heel goed naast elkaar kunnen worden ingezet. Daar waar ze nodig zijn. Door de levensloop heen.

Het NIP vindt dat instroom in de opleiding tot het BIG-beroep gezondheidzorgpsycholoog-generalist moet plaatsvinden vanuit een universitaire masteropleiding psychologie. Dit is ook het uitgangspunt van het [Advies Beroepenstructuur psychologische zorg](#). De instroomeisen worden opgenomen in de wettelijke regeling voor het nieuwe beroep, die wordt vastgesteld door de minister.

In de wet BIG worden slechts de beroepstitel en een omschrijving van het deskundigheidsgebied van een beroep opgenomen. Bepalingen over de opleiding die toegang biedt tot het beroep worden geregeld bij Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB). In die AMvB worden onder meer de opleidingseisen opgenomen, gebaseerd op de competenties die de beroepsgroep vaststelt, maar ook de instroomeisen voor de opleiding.

Verheldering van de BIG-beroepenstructuur – twee aparte beroepen

Vanaf 1998 vormde het basisberoep gezondheidzorgpsycholoog een gezamenlijk basisberoep voor psychologen en orthopedagogen (artikel 3). Met instroom vanuit de beide universitaire opleidingen, en (toen nog alleen) NIP en NVO als representatieve beroepsverenigingen.

Met de opname van de orthopedagoog-generalist als apart basisberoep (artikel 3) in de wet BIG - een nadrukkelijke wens van de orthopedagogen zelf - is in 2020 een ontvlechting van de beroepsgroepen in gang gezet.

In het Advies Beroepenstructuur voor de psychologische zorg van NIP en NVP (in 2020 aangeboden aan de minister) wordt de ontvlechting van de beroepen voor psychologen en orthopedagogen in de wet BIG doorgetrokken naar de volledige, 6 jarige vooropleiding die toegang geeft tot het beroep. Uitgangspunt is dat de opleiding tot het nieuwe basisberoep voor psychologen, de gezondheidzorgpsycholoog-generalist, alleen nog mogelijk is vanuit de masteropleiding psychologie.

Die gescheiden instroom is overigens niet nieuw, ook bij SKJ (Stichting Kwaliteitsregister Jeugd, verankerd in de Jeugdwet) is sprake van aparte registers/kamers: één voor psychologen en één voor pedagogen. Het is niet mogelijk met een master pedagogiek geregistreerd worden als masterpsycholoog bij SKJ (en door te stromen naar een registratie op postmasterniveau) en vice versa. Voor het Jeugddomein blijft het SKJ-register overigens ook na invoering van de nieuwe BIG-structuur van belang; in de Jeugdwet wordt uitgegaan van registratie in het BIG *of* SKJ-register.

De opleiding tot het BIG-basisberoep duurt in totaal 6 jaar

Belangrijk om ons te realiseren is dat de opleiding tot het BIG-basisberoep 6 jaar duurt (nu: een vierjarige universitaire opleiding + een tweejarige postmasteropleiding).

De focus ligt vaak op de tweejarige postmasteropleiding (en registratie), maar die +2 is niet los te koppelen van de eerste vier jaar. Het NIP is er voorstander van dat het uitgangspunt van twee verschillende basisberoepen in de wet BIG wordt doorgevoerd in de (voor)opleiding.

Universitair opgeleide psychologen kunnen de postmasteropleiding gezondheidszorgpsycholoog-generalist volgen; afgestudeerde orthopedagogen kunnen instromen in (de opleiding tot) het beroep orthopedagoog-generalist.

Europese situatie

Sinds de start van wet BIG zijn er op Europees niveau de nodige ontwikkelingen geweest. Waaronder de instelling van Europese standaarden voor autonome beroepsuitoefening van psychologen: [Europsy](#). Daaraan zijn opleidingseisen verbonden, met als uitgangspunt een brede psychologische basis. Op dit moment worden de eisen aan Europsy (ook bedoeld voor het makkelijker inschatten van niveau bij Europese mobiliteit) geactualiseerd. Hierbij wordt expliciet de eis gesteld van een (academische) bachelor *en* master psychologie. Het voorstel om in de nieuwe BIG-beroepenstructuur de masteropleiding psychologie als basis te nemen voor de postmasteropleiding gezondheidszorgpsycholoog-generalist (gz-psycholoog-generalist) sluit hierbij aan.

Veranderingen voor pedagogen

De nieuwe BIG-beroepenstructuur voor psychologen betekent een verandering ten opzichte van de huidige situatie, die ook gevolgen heeft (ortho)pedagogen. Die verandering vloeit mede voort uit de keuze van de orthopedagogen zelf om de orthopedagoog-generalist als apart basisberoep in de wet BIG op te nemen.

Vanuit de beroepsvereniging NVO en opleiders van orthopedagogen worden bezwaren geuit tegen de inperking van de instroom naar de postmasteropleiding gz-psycholoog-generalist, omdat die nadelige gevolgen kan hebben voor orthopedagogen (denk aan het feit dat vanuit het basisberoep OG geen instroom mogelijk is in de specialistische opleidingen tot klinisch psycholoog-psychotherapeut of klinisch neuropsycholoog).

Het NIP is echter van mening dat de belangen van individuele professionals niet leidend moeten zijn voor de keuzes die gemaakt worden in het kader van een heldere BIG-beroepenstructuur.

Er is gekozen voor twee afzonderlijke beroepen, het NIP zet dit door in afzonderlijke (voor)opleidingen, en ziet de ontvlechting van de beroepsgroepen juist als kans om transparant, constructief en complementair samen te werken.

Vice versa

Op dit moment geldt dat de instroom in de opleiding tot orthopedagoog-generalist ook mogelijk is vanuit de masteropleiding psychologie. Het NIP heeft er geen bezwaar tegen als deze mogelijkheid wordt stopgezet wanneer instroom in de opleiding gz-psycholoog generalist wordt beperkt tot psychologen.

Veranderingen voor de ontwikkelingspsychologie

De nieuwe beroepenstructuur betekent behalve voor pedagogen ook een belangrijke verandering voor het domein van de ontwikkelingspsychologie.

Het register Kinder- en Jeugdpsycholoog NIP wordt op termijn opgeheven.

Het beroep wordt met de gezondheidszorgpsycholoog samengevoegd in een nieuw BIG-beroep, de gezondheidszorgpsycholoog-generalist. In het nieuwe beroep worden de competenties van beide beroepen samengebracht, en de ontwikkelingspsychologische competenties van de kinder- en jeugdpsycholoog gaan onderdeel uitmaken van de nieuwe opleiding.

Gevolg is dat de instroom vanuit de psychologische masteropleidingen naar de postmasteropleiding gezondheidszorgpsycholoog generalist zal verbreden. Die verbreding is hard nodig om het domein van de ontwikkelingspsychologie in stand te houden na het wegvallen van het aparte beroep Kinder- en Jeugdpsycholoog NIP en bijbehorende postmaster opleidingstraject.

Gevolgen voor de governance

Het doortrekken van de ontvlechting van de beroepen in de opleiding zal ook gevolgen hebben voor de governance, en dus voor de rol, taken en samenstelling van de Federatie van Gezondheidszorgpsychologen en Psychotherapeuten (FGzPt).

Zo zal de NVO geen rol meer spelen in de governance van de BIG-beroepen voor psychologen. Dit geldt zowel voor (de gremia van) de FGzPt als voor de aansturing en uitwerking van het programma Adaptieve Psychologische Vervolgopleidingen (APV).

NB: de ontvlechting betreft alleen de BIG-structuur en bijbehorende gremia, en heeft geen gevolgen voor andere terreinen waarop wordt samengewerkt met de NVO en orthopedagogen. En ook op het terrein van de BIG-registraties zal er sprake blijven van afstemming en samenwerking, maar wel als aanpalende beroepsverenigingen en niet meer als meebepalende beroepsverenigingen.

Samenvatting kernboodschappen NIP

- De ontvlechting van de beroepen orthopedagoog-generalist en gezondheidszorgpsycholoog-generalist in de wet BIG doortrekken naar de opleiding; instroom in de postmasteropleiding gezondheidszorgpsycholoog-generalist vanuit de masteropleiding psychologie.
- De opleiding tot het BIG-basisberoep van psychologen duurt in totaal 6 jaar (en niet alleen de +2 jaar postmaster).
- Dit sluit aan bij de Europese situatie en ontwikkelingen rond Europsy.
- De ontvlechting werkt door in governance van de opleidingen (FGzPt) > geen bemoeienis meer met elkaars beroep en opleidingen.
- Inzetten op constructief en complementair samenwerken als afzonderlijke BIG-beroepen met afzonderlijke opleidingen.
- Niet focussen op overlap of verschillen, maar uitgaan van de kracht van de eigen kennisdomeinen.

